

PASEN, Bergkerk, 31 maart 2024: Jesaja 25:6-9, Kolossenzen 3:1-3, Johannes 20:1-18 en Lied 625 Groen ontluikt de aarde uit het slapend graan... ds J.C. van Dongen

Vorige week ging ik op Palmzaterdag voor in Duinhage aan de Sav. Lohmanlaan, en we lazen (ook uit het Johannes Evangelie) de Intocht in Jeruzalem -Jezus op een ezel. En wat mij vorige week bij 't lezen opviel, dat Jezus direct na de intocht tegen Grieken (Griekstaligen, dus zeg maar meer Europeanen) zegt: *Voorwaar, als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft, brengt hij veel vruchten voort. Wie zich aan zijn leven vastklampt, verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven loslaat, behoudt het voor het eeuwige leven.*

Ik had op deze graankorrel nooit zo gelet noch er over gepreekt, en dat is in mijn geval raar: want ik kom uit een geslacht van graanhandelaren (weliswaar zonder akkers en graanschuren, maar met kantoor in Rotterdam en als kind klimmen in graanschepen en, in de provincie, in schuren). Alleen die geúr al van graan! En het maakte blijvend indruk op me als mijn vader 's zomers voorzichtig een graanveld inliep, een korenaar plukte en liet zien hoe het er in die aar met graankorrels aan toeging: Hij noemde de naam van het graan, beet daarna op één korrel, proefde, en zei dan: 'het wordt een goede oogst': of soms: 'een magere; 't is te droog'. En: 'Onthoud: nòg meer dan mooie bloemen is graan een Godsgave: het geeft ons brood, dus leven'.

Nogmaals, noch vorige week -en nóóit- preekte ik er over. En voor vandaag -al weken geleden sprak ik met Christi van der Hauw de liederen en teksten af en zei: 'kies jij maar met Warner; ik heb als oude emeritus al zoveel Paasdiensten gemaakt!' - ging ik pas laat aan de gang, en wat zag ik? Direct na het PaasEvangelie lied 625: *Groen ontluikt de aarde uit het slapend graan, nu de zon de zaden roept om op te staan...* Nóóit gezongen (zoals meer liederen uit het Nieuwe Liedboek). Dus nu wéér -net als op Palmzondag- een verwijzing naar gráán: *Nu de zon de zaden roept om op te staan.*

Johannes PaasEvangelie is het meest jachtige van alle vier de Evangeliën: *Vroeg in de morgen kwam Maria van Magdala bij het graf en ziet: 'de steen is weggehaald!'... Snèl loopt ze weg en zegt bijna hijgerig tegen Petrus en de andere leerling (dat moet Johannes zijn): 'Ze hebben de Heer uit het graf weggehaald, waar is Hij neergelegd?'* Die gaan beiden *snèl*, ja *snellèr* ('t staat er letterlijk) naar 't graf en *zién* in een flits ('t Grieks heeft hier een 'haastwoord') alleen doeken, en hup: ze gaan weer weg. De enige statische is Maria Magdalena: *zij staat bij het graf en weent...* Witte engelen bij Jezus' voeteneinde vragen: *Waarom huil je?...* Zij: *'Mijn Heer is weggehaald, en ik weet niet waar ze Hem hebben neergelegd!'* Ze kijkt om, en ziet dan Jezus staan; maar herkent Hem niet. Nu vraagt Jezus: *'Waarom huil je.. wie zoek je?'* Zij denkt dat het de tuinman is (één van de mooiste scènes uit het Paasevangelie); met dan Jezus': *Maria!* en haar herkenning: *Rabbouni, mijn Heer!...* Waarop Jezus' wat onbegrijpelijk zegt -toen zeker: *'Houd mij niet vast; Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader. Ga naar mijn broeders en zeg hen dat Ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, en naar mijn God, die ook jullie God is...* En dan gáát zij snel naar discipelen en zegt: *Ik heb de Heer gezien* (en nu staat er een nadrukkelijker, dieper *zien*).

Johannes' Paasevangelie is schitterend, een bijbeldeel om hardop als een gedicht -verdichte taal- te lezen (ik doe dat vaak met de bijbel), en verder maar niet te veel vragen... Nu is dat voor mij niet moeilijk (ik ben gelovig en twijfel niet aan Jezus' verrijzenis), maar in onze Nederlandse en Europese cultuur ben ik (en bent u -als u 'nog' gelooft in Jezus en Pasen-) langzamerhand een uitzondering. Velen zullen 't Johannes-(of een ander) Paasevangelie best mooi vinden (literair -áls ze het nog lezen of willen horen!), maar gelóven?!... Dit geldt ook, denk ik, vele kerkmensen.

En daarom vind ik de tekst van Palmzondag en daarnet Lied 625 over de gráánkorrel, een eye-opener: dat Jezus een puur natuur-gegeven gebruikt om over zijn verrijzenis te spreken; n.b. tegenover Griekstaligen met de gejaagdheid van de Europese cultuur (net als Johannes in zijn Paasevangelie). Actueel, want landleven is in onze cultuur, als adem van het jaar, steeds meer afwezig: Geestelijk èn feitelijk leven we niet meer met de doorgaande, doorlévende cultuur op de akker. Althans: Wie leeft daar nog uit?

Pasen zit a.h.w. in de cultuur (de *cultura*: bearbeiding van het land). Stedelingen zien, proeven, ademen dat niet meer. Hoor nogmaals Jezus: *Voorwaar, als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft brengt hij veel vruchten voort.* Zeker: dat vooronderstelt goede zorg, tijd, aandacht: dat de graankorrel in goéde aarde terecht komt, doorvochtigd, vruchtbaar, met voldoende zon en schaduw; en géén haast-cultuur, maar tijd nemen èn geven ...Zo is er jaarlijks miljoenen, miljarden keren verrijzenis -zié 't en proéf: uit één graankorrel een gezonde (en gezondèn) aar met zaden, oogst, meel, brood, leven, niéuw leven. Verrijzenis zit volop in de natuur -geloviger gezegd: in Gods schepping. Bij Jezus expliciet, omdat het bij Hem geschiedt door zijn leven en sterven via lijden, pijn, kruisiging; maar hoe scherp ook: het/Zijn leven is doorgaand; ieder voorjaar! Jezus zegt dan ook -pal na zijn spreken over de graankorrel-: *Wie zich aan zijn leven vastklampt, verliest het* (een 100% solo-verdorpe-graankorrel redt het niet), *pas wie in de wereld zijn leven loslaat, behoudt het ten eeuwigen leven.* De Christelijke Kerk is daarin oefen- en cultuurgrond.

Wie ouder wordt, moet steeds meer loslaten, ook het leven -misschien beter: *dít* leven. Pasen is dan ook niet zonder dood. Dat wist het volk Israël na de doodservaring in Egypte: Pesach! En na de Ballingschap in Babel. En in 1948, na de holocaust. Gerechtigheid voor Palestijnen kan nooit samengaan met welke oproep dan ook om Israël als volk, land of natie van de kaart te vegen. Want ook hier geldt: niet dood is het laatste woord, maar leven, verrijzenis; voor Jood èn Palestijn; voor Christen, Moslim en niet-gelovige: de natuur -het graan- gaat ons daarin voor; zoals Jezus òns.. Christelijk Pasen is Jezus als nieuwe oogst: zó pas vèrder leven: de dood niet wèg, want *de graankorrel moet eerst sterven om op te staan-* da's wat anders dan roepen om wraak, vlaggewapper, óórdeel ten koste van (Joodse e.a.)mensen, maar toékomst nieuw-leven inherent aan Gods *cultura* in de schepping. Iéder mens kan met Pasen leren hoe in Gods naam leven dóór te geven, t/m de zorg voor milieu en klimaat!

Niet zo gek, dat Maria Magdalena in Jezus *de tuinman* ziet; degene die in de hof -niet ver van de gestorvenen- Gods schepping doet doorgaan, *ten eeuwigen leven.*